

CENTAR ZA OČUVANJE AUTOHTONIH RASA
KINOLOŠKI SAVEZ REPUBLIKE BUGARSKE

BUGARSKO OVČARSKO KUČE

>> ZOOTEHNIČKA STUDIJA <<

Beograd – Zemun, 2012.

SADRŽAJ

Osnovni podaci o projektu	3
Uvod	7
Populacija 1 – Mužjaci	8
Populacija 1 – Ženke	73
Populacija 1 – Zbirno mužjaci i ženke	138
Populacija 2 – Mužjaci	203
Populacija 2 – Ženke	264
Populacija 2 – Zbirno mužjaci i žinke	325
Zbirni pregled eksterijernih parametara obe populacije	386
Predlozi	447

OSNOVNI PODACI O PROJEKTU

Ime projekta:	Izrada eksterijerno-zootehničke studije za bugarsko ovčarsko kuče
Zadatak projekta:	Matematičko-statistička analiza eksterijernih parametara bugarskog ovčarskog kučeta
Krajnji rok za izradu projekta	10. juli 2012. godine
Početak projektnih aktivnosti	30. aprila 2012. godine
Završetak projektnih aktivnosti	25. juni 2012. godine
Naručilac projekta	Kinološki savez Republike Bugarske – Sofija, Bugarska
Organizacija zadužena za izradu projekta	Centar za očuvanje autohtonih rasa – Beograd, Srbija www.cepib.org.rs office@cepib.org.rs ; prrojekti@cepib.org.rs
Odgovorno lice organizacije i pozicija	<i>Dr vet.med.mr.sc</i> Darko Drobnjak Izvršni direktor
Rukovodioci izrade projekta:	<i>Dr sci.vet.med</i> Milivoje Urošević <i>Dr vet.med.mr.sc</i> Darko Drobnjak
Saradnici na projektu:	<i>Dipl.ing.</i> Milan Urošević Petar Petrović Ilija Jovanović
Bibliografski podaci rukovodilaca projekta (naučni i stručni radovi o pastirskim psima)	<ol style="list-style-type: none"> Špoljarić B., Urošević M.: (1987.) <i>Bosansko - hercegovački pastirski pas tornjak - istorijski zapisi o rasi</i>. Jugoslovenski kinološki savez, Beograd Špoljarić B., Urošević M.: (1987.) <i>Razvoj standarda jugoslovenskog ovčarskog psa šarplaninca</i>. Zbornik kratkih saopštenja. Prvi jugoslovenski simpozijum o šarplanincu. Popova

<p style="text-align: center;">Bibliografski podaci rukovodilaca projekta (naučni i stručni radovi o pastirskim psima)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Urošević M. i sar.: (1987.) <i>Učestalost pojavljivanja pojedinih boja dlake kod šarplaninca.</i> Zbornik kratkih saopštenja. Prvi jugoslovenski simpozijum o šarplanincu. Popova Šapka 4. Urošević M. i sar.: (1987.) <i>Varijacije nekih reproduktivnih osobina šarplaninca u zavisnosti od sezone parenja.</i> Zbornik kratkih saopštenja. Prvi jugoslovenski simpozijum o šarplanincu. Popova Šapka 5. Urošević M., Latinović D.: (1987.) <i>Fenotipska varijabilnost važnijih svojstava telesne građe šarplaninca.</i> Zbornik kratkih saopštenja. Prvi jugoslovenski simpozijum o šarplanincu. Popova Šapka. Stočarstvo 41, (5-6), str. 177 – 182, Zagreb 6. Urošević M., Božinovski P., Fury M.: (1987.) <i>Rasprostranjenost šarplaninca u Jugoslaviji.</i> Zbornik kratkih saopštenja. Prvi jugoslovenski simpozijum o šarplanincu. Popova Šapka 7. Urošević M., Latinović D.: (1988.) <i>Sezonske varijacije nekih reproduktivnih osobina jugoslovenskog ovčarskog psa šarplaninca.</i> Stočarstvo 42, (1- 2), str. 63 – 67, Zagreb 8. Špoljarić B., Urošević M., Ljiljana Petrovska, Miletić M.: (1990.) <i>Bosansko Hercegovački pastirski pas – Tornjak povijest pasmine.</i> Zbornik kratkih radova. VI Simpozijum “Male životinje, urbana sredina i ekologija”, Sarajevo 9. Urošević M. Salkić A., Stevanović Lj., Šakić V.: (2001.) <i>Uticaj sezone parenja na odnos polova i veličinu legla kod rase tornjak.</i> Stočarstvo, 55, 6, Zagreb 10. Salkić A., Urošević M., Stojić P., Šakić V.: (2000.) <i>Važniji pokazatelji porasta psa tornjaka.</i> Stočarstvo, 54, 6, 427-433, Zagreb
---	---

<p style="text-align: center;">Bibliografski podaci rukovodilaca projekta (naučni i stručni radovi o pastirskim psima)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Salkić A., Šakić V., Urošević M., Stojić P.: (2002.) <i>Prilog poznavanju finoće dlake tornjaka.</i> Kinološki klub Tornjak, Travnik. www.bhtornjak.com 12. Salkić A., Šakić V., Urošević M.: (2002.) <i>Porijeklo, uzgojne i morfološke karakteristike, morfometrijske mjere i obojenost dlake bosanskohercegovačkog pastirskog psa tornjaka.</i> Kinološki klub Tornjak, Travnik, www.bhtornjak.com 13. Urošević M., Matarugić D., Savić Đ.: (2009.) <i>Osnovne osobine dlake karpatskog pastirskog psa.</i> Agroznanje, vol.10, br.2.131-135 (Basic characteristics of hair fiber in Carpatian Shepherd Dog, Agro – knowledge Journal) 14. Novaković B., Matarugić D., Urošević M., Drobnjak D.: (2010.). <i>Osnovni biohemijski parametri u krvnom serumu dojnih kuja pastirskog psa tornjaka.</i> Veterinarski žurnal Republike Srpske. Vol.X, br.1, str.124-127 15. Urošević M., Perišić P., Drobnjak D.: (2010.) <i>Plodnost srpskog pastirskog psa.</i> XIX Inovacije u stočarstvu. Poljoprivredni fakultet Beograd-Zemun. Zbornik radova, str.27-33 16. Novaković B., Drobnjak D., Matarugić D., Urošević M.: (2011.): <i>Osnovni elementi krvne slike kuja u laktaciji pastirskog psa tornjaka,</i> Veterinarska stanica 42 (5), str. 441-444, Zagreb, 2011. 17. Urošević M., Drobnjak D. (2011.): <i>Promena pojedinih eksterijernih parametara kod jugoslovenskog ovčarskog psa-šarplaninca kao posledica gajenja u urbanoj sredini,</i> Zbornik referata i kratkih sadržaja 22. Savetovanja veterinara Srbije, Zlatibor 2011. str.323-329 18. Urošević M., Drobnjak D., Novaković B., Matarugić D. (2011.): <i>The basic morphometric parameters of the pelvis in tornjak,</i> The International Congress „Veterinary Science and Profession“, Zagreb, 2011. pg. 76-77
---	--

<p>Bibliografski podaci rukovodilaca projekta (naučni i stručni radovi o pastirskim psima)</p>	<p>19. Urošević M., Drobnjak D., Ograk Y. (2012.): <i>Format tela Turskog pastirskog psa Kangala</i> - Zbornik sažetaka 1 Međunarodnog simpozijuma i 17 Naučno-stručnog savetovanja agronoma Republike Srpske, Trebinje 2012 str. 183, pg. 246</p> <p>20. Drobnjak D., Urošević M., Novaković B., Matarugić D. (2012.): <i>Odnos polova i veličina legla pastirskog psa tornjaka</i> - Zbornik kratkih sadržaja 17. godišnjeg savetovanja doktora veterinarske medicine Republike Srpske, Teslić 2012, str.</p> <p>21. Milivoje Urošević, Darko Drobnjak Yusuf Ograk, (2012.) <i>Osnovni parametri zdjelice turskog pastirskog psa kangala</i> - Veterinarska stanica 43 (3), str. 219-222, Zagreb, 2011.</p>
---	---

UVOD

U cilju utvrđivanja definitivnog standarda, sagledavanja stanja u populaciji i preduzimanju neophodnih selekcionih mera organizovano je merenje i izrada zootehničke studije o bugarskom ovčarskom psu.

Utvrdjivanje eksterijernih parametara obavljeno je merenjima koja su obavljena u Sofiji, Pazardžiku i Haskovu. Mereni psi, ženke i mužjaci, bili su stariji od 9 meseci i svi su, na osnovu opservacije, bili zdravi.

Sva merenja je obavilo jedno lice tako da je subjektivna greška svedena na minimum. Merenja su obavljena po ustaljenom zootehničkom metodu, a obrada podataka urađena je uobičajenim matematičko statističkim metodama.

Indeksi tela (N=80)*

Indeks	Vrednost
<i>Visine leđa</i>	95 – 96
<i>Visine sapi</i>	98 – 102
<i>Visine korena repa</i>	87 – 93
<i>Visiea skočnog zgloba</i>	21 – 28
<i>Visine lakta</i>	47 – 56
<i>Visiea kolena</i>	42 – 56
<i>Visine vrha grudne kosti</i>	61 – 77
<i>Formata tela</i>	105 – 117
<i>Dubine grudnog koša</i>	39 – 48
<i>Širine grudnog koša</i>	23 – 39
<i>Obima grudnog koša</i>	106 – 123
<i>Košćatosti</i>	16 – 23
<i>Dužine karlice</i>	27 – 33
<i>Širine karlice</i>	8 – 18
<i>Širine sednih kvrga</i>	6 – 16
<i>Dužine glave</i>	36 – 44
<i>Dužine lobanje</i>	58 – 59
<i>Dužine njuške</i>	41 – 42
<i>Širine lobanje</i>	42 – 56
<i>Širine njuške</i>	23 – 29
<i>Dubine njuške</i>	31 – 38
<i>Dužine uva</i>	46 – 53

Centar za očuvanje autohtonih rasa

Vere Dimitrijević br. 9

11186 Beograd-Zemun, Srbija

Tel: +381 66/ 910 95 54

Web: <http://www.cepib.org.rs>

e- mail: office@cepib.org.rs

Datum štampe:

Potpisi rukovodilaca projekta:

Dr sci.vet.med Milivoje Urošević

Dr vet.med.mr.sc. Darko Drobnjak

M.P